

Inserati se sprejemajo in velja trispodna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenredno ob delje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Novo oznanilo.

X.

Kaj porečemo o liberalnem kapitalizmu?

Ker je liberalni kapitalizem brezbožen, ateističen, zahtevajo od nas naša edino prava načela krščanska, da ga moramo zavreči; in ako bi k temu tudi načelno ne bili prisiljeni, morali bi nas k temu grozni nasledki, ki jih kapitalizem povzroča. Zavreči toraj moramo to zistemo iz sledečih vzrokov:

Liberalni kapitalizem ne priznava razen sebe nobenega gospodarja, podlaga vsemu njegovemu delovanju je sebičnost. On ne pripozna v človeški družbi nikakoršnega npravnega reda, ki pa je za ohranitev človeštva neizogibno potreben, on tudi ne pripozna vrhovnega vladarja, Boga. Načela njegova so toraj popolnoma kriva.

Ker pa kapitalizem svoja načela strogo in dosledno izvršuje tudi v dejanskem življenju, morajo tudi nasledki, ki izhajajo iz krivih načel, škodljivi biti. To tudi vidimo v življenju. Kapitalizmu je dobro vsako, tudi najbolj krivično sredstvo, ako mu služi v korist; zato sta goljufija in sleparstvo dandanes na dnevnem redu. Da se malo globeje v življenje ozremo, pogledajmo si le kapitaliste po svetu. Kako oduševsko postopajo povsod, kamor zadene njih gospodstvo! Male posestnike, obrtnike v začetku skušajo dobiti v svoje mreže in ko jih vjemó s posojilom ali drugimi sredstvi, si jetnik ne more pomagati; prodati mora, kar ima in za oderuha delati ali pa po svetu iti s trebihom za kruhom. — Vera ima med liberalnimi kapitalisti najhujše in najbolj nevarne nasprotnike, ki celó svojim podložnim zabranjujejo dolžnosti krščanske posebno ob nedeljah in praznikih opravljati.

Kako dolgo pač, smemo misliti, da bo obstala družba, ki ne pozna npravnih zakonov, v kateri vlada le pravica močnejšega in sicer ne opravičena in zakonita? V taki družbi vlada le pest, kruta sila, a njeno kraljestvo nima obstanka.

In kaj vse zahteva kapitalizem, da doseže svoje namene? On hoče, da se odstranijo vse stanovske zadruge, da se odpravi skupno, nepremakljivo premoženje, on hoče, da se odpusté oduševske postave, da se zdobó dobro vrejene občine. Vse to, kakor smo vže omenili, on zahteva. Toda ali te zahteve ne nasprotujejo bistvu družbe? Ali si ploč pri izpolnjenih teh zahtevah moremo misliti obstoječo družbo? Ne, take zahteve izpolnjevati ali pa grob kopati človeški družbi, je eno. Družba je npraven organizem, npravna celota, ki brez npravnih zakonov nima obstanka; ker pa kapitalizem teh ne pripozna, deluje družbi v pogin, zato ga moramo naravnost zavreči.

Oglejmo si v potrdilo rečenemu le še krvavo rano, katero je zadal kapitalizem člove-

štvu. V mislih mi je silen propad, ki loči bogatino od reveža, gospodarja od delavca. Kapitalizem rodi namreč tudi v sedanjem času nove sužnje v pravem pomenu in ti so delavci brez vseh pravic. Sicer sedanjí kruteži ne oklepajo svojih sužnjev v železne verige, toda neizprosna sila, vsakdanja potreba je mnogo hujša nego nekdanje železne verige. Res je sicer, da delavec lahko pusti delo, ako ne izhaja, toda kam hoče iti, ker so razmere skoro povsod enake. Res je, da si lahko išče dela kjer si hoče, toda vse je le navidezno. Delavec, ki mora živiti svoje onemogle starše, ki ima obilo družino, on mora tam delati, kjer je. Kajti kdor živi od danes do jutri, mora si nekaj zaslužiti vsak dan, sicer tiste dni, v katerih bi ne delal, nima kaj jesti. Kaj hoče delo popustiti in ga drugod iskati, zvečer pa pride domu s praznimi rokami, ko mu od vseh strani otroci kličejo: oče kruha, kruha, ko žena z vodo napolnjeno posodo pred ognjiščem pričakuje krajerjev od moža, da pristavi za večerjo!

V pravem pomenu sužnji so toraj delavci pri liberalnem kapitalizmu. Toda — nesreče ne dovolj — osoda je bila paganskim sužnjem bolj mila, nego krščanskim delavcem. Nekdaj je gospodar skrbel, da so bili sužnji s potrebnim preskrbljeni, ker to je bilo njemu v korist, bolj čvrsti, močnejši in zdravi sužnji so gospodarju tudi več pridobili. In edino to dobro, katero so imeli stari sužnji, pri delavcih tudi odpade, ker današnjim gospodarjem je vse eno, ali so delavci čvrsti ali ne, ako niso zanj, hajdi, in dobí jih namesto enega, kolikor jih hoče. In delavec . . . ?

Vprašam, ali je stanje v človeški družbi naravno? Ali ni ravno vse delovanje liberalnega kapitalizma napérjeno, da razloči, razruši obstoječo družbo? Ali nam grozeči propad med bogatimi in reveži ne kliče tega dovolj glasno? — To so toraj ljudje, njih načela in dela, ki hočejo osrečiti človeštvo! — Njih moč je velika, povsod imajo prvo besedo, na borzi, v državnih zbornicah, po javnih zborih itd., toda njih moč se majo, ker se opira na krivico. Z brezobzirnostjo in krutostjo so si sami izredili najhujšega nasprotnika, ki je sicer zapoznel, a sedaj tem hitreje raste, izgajali so si sovražnika, ki jih prej ali slej gotovo uniči. In sovražnik ta je socializem!

Najnovejši diktator,

general kavalrije, pl. Ramberg, zapovedovajoči general za Hrvaško in Slavonijo, nastopil je svojo silno težavno in imenitno službo. Nalogo ima, da pomiri razburjene duhove po trojedini kraljevini. Posel ta je tako težaven, da ga pri ministerskih konferencah niso našli moža krone sv. Štefana, ki bi bil zadosti krepko desnico imel, s katero bi zopet red v deželi

napravil. Nj. Veličanstvo spoznalo je v svoji modrosti, da temu poslu le popolnoma nevtralna osoba zamore kos biti, ki mora imeti jekleno voljo in čist značaj, ob enem pa morajo tudi odnošaji in razmere popolnoma znane biti. Da bode general Ramberg obema strankama pravičen, jamči nam njegov stan in njegov značaj ter tudi veliko zaupanje, s katerim ga je cesar počastil, kajti Njegovemu Veličanstvu je hrvaški narod, ki je mnogokrat za cesarstvo in cesarsko hišo drago kri prelivaval, čegar zvestoba do presvetlega prestola ni nikdar omahovala, nad vse pri sreči. Imenovanje generala Ramberga za hrvaški narod ni družega kakor nov dokaz cesarske milosti in cesarske ljubezni, kajti dobili so moža, ki pozna težnje in vse okolščine Hrvaške, ker že dalje časa med njimi tam doli živi.

Pa tudi madjarski vladi se na ta način dostojno zadostenje napravi, kajti kalenje miru prenehalo bode z današnjim dnevom. Cesarski general, čegar krepka roka začasno državne vajete poprime, nikakor ne bode trpel, da bi se od ktere koli strani krivice godile. Državne grbe, vidna znamenja storjene pogodbe, bode pač zopet razobesil tam, od koder jih je užaljeno, pa prenačljeno ljudstvo na tla pometalo, ob enem pa bode pravični general gotovo skrbel, da se po postavní poti reč vravná in ljubi mir spet nazaj povrne. Tako si mislimo pomen imenovanja generala pl. Ramberga za načelnika Hrvaške.

Vsaki drugi, nevojaški osobi na Hrvaškem bilo bi izvrševanje določb ministerskih konferenc na Dunaji skoraj da nemogoče, kar je bivši ban Pejačević sam sprevidel in zaradi tega tudi odstopil. Ako bi se bil pa kak trd Madjar za to imenitno stopinjo odločil, bilo bi se nezaupanje ali tudi vstaja dalje širila, sploh nastali položaji in nasledki, katerih si zdaj še misliti ne moremo. Bog daj, da bi se namen cesarjev hitro izvršil ter ljubi mir in pokoj v razburjeno deželo naglo povrnil!

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. sept.

Avstrijske dežele.

Dvoje novih volitev v državni zbor iz velicega posestva na Marskem bode 27. septembra, ker sta se poslanca velicega posestva gg. Ernest pl. Laudon in Ernst pl. Vorst-Gudenau-Mirbach poslanstvu odpovedala. Vsled §§ 21 in 23 volilnega reda v državni zbor je tedaj volitev razpisana.

Iz Prage, 5. septembra. Povodom vselega dogodka na cesarskem dvoru je dal grof Frane Waldek 5000 gold. v državnih zaveznicah za vstanovo ubožnice in bolnišnice v svojem rojstvenem kraju Winterberg. Okrajni zastop v Weinbergu je dal 6000 gold. za vstanovo okrajnega zavetišča. — V Graden je pa o tej priliki dal rimski grof Lillenthal 10.000 gold. za dobrodelne namene.

„Vaterland“ vé tudi že o nekem *grbnem vprašanju v Dalmaciji*. Dalmatinski poštni ravnatelj, vitez pl. Biringer, poslal je v Trilj poštni grb s hrvaškim, laškim in nemškim napisom. V Dalmaciji je to prvi grb, ki nosi nemški napis — pri civilnih uradih. Kakor se govori, dale se je še več takih grbov napraviti, ki se bodo tudi po drugih uradih obesili.

Iz Szegedina, 4. septembra. Svitli cesar mislijo obiskati Szegedin, mesto se pripravljajo na to in magistrat je program v glavnih točkah določil. Obiskovanje Njih Velikanstva ima imeti trojni pomen, ker ob enem se ima otvoriti novo gledališče in Somogy-ska bukvarnica. K svečanosti vabi mesto vse oblasti, literarna društva in odličnjake v deželi.

Vnanje države.

Bismarkov organ „Nord. Allg. Ztg.“ porabila je nekaj črnila za to, da bi se *Vratistavska škofija* v pruski Šleziji razdelila (kajti velik del te škofije je pod našim cesarjem) v dva dela, v avstrijski in nemški del, vsaki s svojim škofom. Pri tej delitvi prišel bi pa večji del škofijskega posestva avstrijskemu škofu v roke. „Nord. Allg. Ztg.“ farizejsko opomni: Ali bi ne bil za cerkev boljši „reven škof kakor pa bogat?“ Na to se pa „Germania“ oglasi, rekoč: „Enake spekulacije naj bi vendar že prenehale, saj imate vendar že zadosti skušnje. Saj ste v svojem kulturnem boju duhovščini in škofom kruh zaprli in premoženje vzeli in vendar ga ni bilo niti duhovna in niti škofa, ki bi ga bili na ta način prisilili, da ne bi bil svojih dolžnosti spolnoval. Take iluzije so že pač čisto odveč! Kristus ni imel toliko lastnega, da bi bil svojo trudno glavo gor položil, in vendar je z državo navskriž prišel.“

Francoski „Soleil“ (solnce) piše ob priliki pogreba grofa Chamborda: „Ko je potomec velike cesarice Marije Terezije potomec Henrika IV. pozdravil, pozdravila je Avstrija Francosko. To je bilo več, kakor le navadna dvorljivost, to je bil politični čin, ki je sedaj še brez pomena na politični položaj, ali vsakako je to namigljaj za bodočnost. Ako čez nekaj let na Francoskem na mesto republike zopet monarhija nastopi, ali bi se ne smeli nadjati, da se bode Avstrija nam približala, vsaj njeni interesi niso našim čisto nič nasprotni.“

Španski kralj je prišel 6. sept. zjutraj ob 5. uri in 25 minutah v Pariz. Na kolo-dvoru ga je pričakoval španski poročnik Fernan Nunnez in osobe porečništva, predsednika republike je zastopal general Pittié. Kralj se je nastanil v palači poročništva.

Iz Pariza, 5. septembra. Ministerski predsednik Ferry je šel dopoldne v St. Die, od koder se bode v nedeljo povrnil. — „National“ hoče vedeti, da je admiral Meyer dobil povelje, stražiti po kitajskih bregovih proti Kantonu. — Grof Parizki se je povrnil iz Frohsdorfa nazaj. — Pomorskemu ministerstvu je došlo iz Sajgona naznanilo, da je pri bitvah ob reki Hue padlo 1200 Anamitov, a 1500 je bilo ranjenih. Drugo uradno naznanilo iz Sajgona pa naznanja, da je gubernator v Kohin-Kini še pred napadom na Hue prejel od ministerstva vnanjih poslov naznanilo o smrti Tüdüc-ovi in o prestolonasledstvu njegovega popolubrata Disiefoa, ki mu je naslednik vsled dekreta, katerega so odobrili anamitiški principi in kraljeva mati. Vlada še ni dobila potrdila o tem, da Kitajci v Tonkin potujejo.

Haag, 5. septembra. Pod kraljevim pokroviteljstvom in predsedništvom princa Oranjskega se je osnoval osrednji komite v podporo nesrečnim po strašnem potresu na Javi in Sumatri.

Iz Aleksandrije. Dekret namestnega kralja razpisuje volitve za postavodajalni zbor na 1. oktobra.

Iz Port Said, 5. sept. (Reuter. poročilo). Karantena je odpravljena. Vožnja po Sueškem kanalu odprta kakor prej. Angleški vojaki se povračajo nazaj v Kairo.

Izvirni dopisi.

Iz Polja, 6. septembra. (Božje varstvo.) Čudovito letos Bog pri nas razodeva svojo vse-mogočno moč. Zopet Vam imam poročati o nesreči, ki je pa ob enem izšla se v srečo; v resnici velja v tem slučaju prislovica: „Ni nesreče brez sreče“.

Danes okoli 3/4 9. ure dopoldne ogledajo ljudje ob robu pri žlebu farne cerkve sedeti človeka. Sluteč, da bi tu utegnili biti kako zločinstvo, sporočili smo to nenavadno stvar e. k. žandarmeriji na Vevčah, ki je prišla takoj na mesto. Komaj se je ta stvar nekoliko razvedela, prihitelo je že mnogo radovednega občinstva. Pristavili smo lestvico in po njej rešili tega človeka, domačina, še mladenčca, iz tega tuge-polnega položaja. Popolno hladnokrvno stopi oni človek na lestvico in stopa po njej krepko in mirno na zemljo. Tu sam od sebe spregovori, da hoče resnično sporočiti, zakaj in po kateri poti je zašel v to za njegovo življenje nevarno stanje. Tako nekako pravi: „Že dva večera nisem imel miru pri spanju; dva huda duhova sta me vedno nadlegovala in sinoči silila me v Ljubljano; pa tje gredé sem se zbal in vrnil domu. Danes sem šel v cerkev z namenom iti k spovedi in ko stopim v cerkev, spravita me ista duhova, ki sta tudi po poti vedno me nadlegovala, v zvonik. Vedno me nadlegujeta in strašita s smrtjo. Bal sem se, molil in priporočal se Bogu. Potem zlezem v vrhne line nad zvonovi in zvonik se začne majati in nagibati. Zdaj še enkrat Bogu se priporočivši zlezem čez železno ograjo vrhnih lin in se spustim dol po strelovodni štangi.“

— Prišel je po tem strahovitem potu do žlebu cerkvene strehe, gotovo kakih devet sežnjev globoko. Prišel je ubogi sirota do sem popolno nepoškodovan in čudo čez vsa čuda je to, ko ima ta mladenec le eno nogo zdravo, drugo pa leseno; kdor pa pozna sestavo strehe cerkvenega zvonika v Polji, bo pritrdil, da le čudna Božja moč je peljala ga — srečno. Takoj smo sprevideli, da pri tem slučaju ni nikakega zločinstva, ampak da je temu siromaku se zmešalo, in oddali smo ga po postavni poti deželni blaznici v Ljubljani.

Resnično, djali smo, hudi duh ga je peljal v strmoglavo višino in toliko nevarnost za telesno življenje; angelj varh, pa ga je varoval, vodil lepo in srečno otel ga telesne smrti. Dobrotljivi Bog, ki si nas vstvaril in obdaroval z umom, varuj nas vedno take, in tako hude nesreče. Nam v Polji, ki dan za dnevom gledamo in milujemo blazne sirote v blaznici na Studencu, je pač predobro znana žalost in nesreča človekova, ako nima prave pameti.

Z Dovjega, 6. sept. Dne 5. sept. smo izročili materi zemlji truplo preblegega gosp. župnika v pokoji, g. Antona Furmaher-ja, ki je dne 3. sept. mirno v Gospodu zaspal. Ranjki gospod bil je rojen 14. jan. 1802 v Kranji od bolj revnih staršev. Oče bil mu je klobučar, toraj le z velikim trdom si je toliko opomogel, da je zamogel sina Antona, ki je imel za nauke veliko veselja, poslati v latinske šole v Ljubljano, ktere je tudi Anton s prav dobrem vspehom dovršil, akoravno je moral za nekoliko časa zapustiti šole, ker oče mu ni mogel več pomagati, zakaj bila so ravno tista slaba leta, v kterih je velika lakota žugala kranjski deželi; bila so namreč leta 1816 in 1817, kterih se še marsikteri starček spominja. Dvršivši gimnazijo, podal se je v bogoslovje in 29. avgusta 1829 bil posvečen v mašnika.

Kot kaplan služboval je na več krajih, med drugim na Igu, na Dobrovi, v Smledniku, na Vačah itd. Kot župnik bil je v Stari Oslici 10 let in na Dovjem 21 let. Potem podal se je v pokoj in za kraj počitka izvolil si je priljubljeni mu kraj Dovje. Celih 10 let je še vedno pomagal v duhovski službi sedanjemu gosp. župniku Janezu Ažmanu, kteremu je bil pravi prijatelj, pomočnik in tudi spovednik, pa tudi gosp. Ažman bil mu je hvaležni sin, zakaj nobeden sin ne spoštuje tako svojega sivega očeta, kakor je spoštoval sedanji gospod starega gospoda Antona. Za vsako reč je iskal sveta pri njem in brez g. Antona se on ni lotil nobenega dela.

Ko je začel bolehati letošnje leto, rekel je sedanjemu gospodu župniku: Gospod trka, treba se bo na pot pripraviti. Prosil je koj gospoda, da ga previdi, ker rekel je, da bode vse bolj pobožno zamogel prejeti sv. zakrament, ker še ni tako slab. Okreval je nekoliko, ali kmalo začel je pešati in pešati in dne 3. sept. sedi pri kosilu, še nekoliko je in nekoliko pije. Ko pride njegova sestra v sobo, ji reče: „Slabo je“, še enkrat zdihne, glavo nagne im umrje. Ločila se je duša od telesa, duša, ki je bila pa tudi popolnoma za pot v večnost pripravljena, zakaj že pred petimi leti napravil je g. svojo oporoko in vse razdelil, ker je rekel sam sedanjemu g. župniku: Bom potem ložej za dušo skrbel. In res do letošnjega leta je hodil še maševat in z veliko pobožnostjo vselej opravljal presv. daritev. Ko pa je zbolel, bil je večkrat previden in ravno pretečeni pondeljek še je poprosil g. župnika, ki je bil vedno pri njem, da se še enkrat spové in v sredo presv. Rešnjo Telo prejme. Ali pravični sodnik ga še tisti dan pokliče na sodbo. Lepa, lahka in mirna je bila smrt, ker on je je vedno pričakoval in vedno bil na njo pripravljen.

Ne bom tukaj bolj natančno popisoval njegovega delovanja na Dovjem, ali reči zamorem, bil je on zgledni duhoven, kar je učil na prižnici in drugod, je tudi sam v djanji spolnoval. Zato ga je vse ljubilo in spoštovalo in ga sploh „očka“ imenovalo.

Kako priljubljen je bil ranjki g. Anton pri svojih duhovnih sobratih, priča slovesni njegov pogreb, h kteremu se je zbralo 11 gg. duhovnov, ki so med lepim petjem „Miserere“ spremljali ranjkega na kraj miru in pokoja. Sprevod je vodil visokočastiti gosp. župnik Blaž Artelj iz Kranjske gore, in opravil tudi za ranjkega gospoda slovesno črno mašo. Domači gosp. župnik pa je v jedrnatem govoru slikal prav ginljivo življenje ranjkega. Res, nad ranjkem spolnile so se popolnoma besede sv. pisma: „Blagor jim, ki v Gospodu umrjejo“. Ljudstva se je bilo silno veliko zbralo, akoravno je bilo slabo vreme, ter s svojim zadržanjem kazalo, kako zelo je ranjkega spoštovalo. Ko se je truplo izročilo materi zemlji, zapeli so domači pevci prav milo „Nad zvezdami“.

Iz spodnje Koroške, 6. sept. Prisrčno mi bodi pozdravljen, dragi „Slovenec“ — dnevnik! Ob priliki dolgo zaželenega prihoda Njih Velikanstva, našega premilega vladarja in preblegega očeta stopil si čvrsto na duševno bojišče, pripravljen neustrašeno braniti „vero, dom in cesarja“, vztrajno kazati krutim nasprotnikom, da „Slovan gre na dan“. Pozdravljen mi bodi tudi tu na starodavnem Gorotanu! Bodi nam vernim koroškim Slovencem buditelj in branitelj naše sv. vere, naše narodnosti in neomahljive udanosti do prevzvišene rodovine Habsburške! Imel boš sicer dosti skelečih ran

celiti po drugih pokrajinah mile Slovenije, a tu pri nas Te čaka še težavnejše delo: po drugod ima narod slovenski lepo število iskrenih buditeljev narodne zavesti, jeklenih boriteljev narodnih pravic, a pri nas so taki, rekel bi — bele vrane. In kako bi tudi drugače bilo! Od ene strani se nam vedno zabičuje: „ne begajte ljudstva, ne agitirajte, dajte mir, oznanujte spravo!“ Od druge strani se pa proskribira in, če tudi na koroški zemlji rojen in ondi narodni prosveti svoje moči posvečujoč, iz dežele proganjan je vsak, kdor se predrzne našim liberalnim zveličarjem golo resnico v zobe povedati ter pravice svojega naroda, svojega maternega jezika možko povdarjati in braniti. Slovencev na Koroškem je dobra tretjina; oni tudi tirjajo svoje od Boga in cesarja jim dane in slovesno potrjene pravice; pa oni gotovo ne zaganjajo takega vriša in vika, kakor n. pr. liberalni Nemci in nemškutarji na Českem, kjer so v enakem razmerju, kakor mi tukaj, ali na Kranjskem, kjer jih je celó le bore 5%. — Ali se bodo koroškim Slovincem njih pravice in postavne tirjatve pa tudi izpolnile? Upamo, da gotovo, če tudi še le po dolgem in trudapolnem prizadevanji. V tem nas potrjuje odlok deželnega šolskega sveta v Celovci dne 7. junija t. l., po katerem se zaukaže, da se ima v šoli v Št. Jakopu v Rožni dolini v prvih štirih letnih stopinjah podučevati v slovenskem jeziku, in da se ima s početkom prihodnjega šolskega leta v drugem razredu namesto dosedajnega čisto nemškega berila odslej slovensko-nemško berilo vpeljati. — Kakor slišim, sprejel je nedavno tudi občinski svet v Bistrici pri Pliberi enako prošnjo ter jo odposlal okrajnemu šolskemu совету velikovškemu, da se ima namreč na trirazredni šoli v Št. Mihelu pri Pliberi v prvih dveh razredih podučevati samo v slovenskem jeziku, in v tretjem razredu naj se uči tudi nemščina. — Kako se bo ta prošnja rešila, poročal bom o svojem času, pa tudi nekaj o „šulferajnski propagandi med Slovinci“, če Vam je ljubo.

Krems na Nizjeavstrijskem, 4. septembra. Pričakovali smo tukajšnji prebivalci z radostnim srecem srečnega poroda Njene c. kr. Visokosti nadvojvodinje in cesaričine Štefanije. V nedeljo, dne 2. septembra, ob 11. uri predpoldne prinesel je telegrafni drat veselo novico. Kakor blisk razglasilo se je to po vsem mestu in prebivalci jeli so brez posebnega ukaza na svoje hiše obešati zastave, zunaj mesta pa doneli so možnarji.

Zvečer videla se je neka čudna razsvetljava pri glavnem mestu Dunaji. Eni so trdili, da je električna razsvetljava, ktera je temu namenu pripravljena, zopet drugi, da mora biti nesreča. Mnogo ljudi se je zbralo na tukajšnjem kolodvoru in radovedno pričakovalo vlaka iz Dunaja, da bi zvedeli, kaj pomeni ta razsvetljava. Toda potniki so potrdili, da na Dunaji ob nabrežji Rossave gori. Gorelo je še danes, ko to pišem. Pogorele so štiri velike zaloge lesa in poškodovanih je kakih devet hiš. Pravijo, da je ogenj nastal zaradi nepazljivosti tamošnjih delalcev na zalogah. Tudi sodnija poklicala je Otta, gospodarja pogorele zaloge, v kateri je goreti začelo, ki je pa rekel, da je mnogo žugajočih pisem dobil. Pravijo, da so začeli prebivalci že razsvetljavati okna, pa prehitel jih je ogenj s svojo grozovitostjo. Bog vsegamogočni odvrni od nas take grozovite nesreče!

Domače novice.

(*Duhovske spremembe v ljublj. škofiji.*) Č. g. Jos. Lukanec v Ložice; č. g. Jak. Bajec v Suhorje; č. g. Jos. Rome v Šent-Mihel bl. Rudolfovega.

(*Napredek.*) Dozdaj smo bili navajeni le, da je povsod skoro Nemeec imel prednost v boljših službah. Tem bolj se mora toraj človek čuditi, ko bere v „Laibacherici“ naznani gospodarja nekega rudnika v Mariboru (toraj v nemškem mestu, ker vsaj za tako velja), ki išče za svoj rudnik zdravnika, kteremu je pridana debelo tiskana opazka, da imajo prednost Slovinci in Hrvatje. Kaj takega do zdaj ni bilo brati še v nobenem nemškem listu, pač pa zmiraj le nasprotno. To kaže, kako napreduje svet in da Slovinci in Hrvat gre v ceni krišku tudi pri drugih narodih.

(*Konfisciran*) je bil včerajšnji „Slov. Narod“ zavoljo poročila o svoji ugovorni obravnavi o nekem prej konfisciranem listu.

(*Ljubljana zopet prazna.*) Danes so odšli vsi vojaki, ki so prišli sem na vaje, proti Hrvaški in Ogrski. Tako so pretrgane vaje, mesto, ki je bilo o tem času živahno, je postalo zopet prazno. Prav občutljiv bo ta nagli odhod ljubljanskim krčmarjem, mesarjem in drugim, ki so se pripravili za daljino bivanje vojakov tukaj. V mestu jih je ostalo prav malo število. Zapustil nas je tudi naš domači polk.

(*Sodnijsko.*) Včerajšnjemu poročilu o obsodbi treh nemškutarskih mladičev imamo še dostaviti, da so bili zavoljo ponočnega razgrajanja pri policiji prej že obsojeni: P. Achtschin na 20 gld., A. Mallitsch in K. Kanschegg pa vsak na 10 gld. kazni.

Razne reči.

— Škofjeloško mesto čestitalo je brojavo v nedeljo 2. sept. naravnost Njih c. kr. visokosti g. prestolonasledniku v Laksenburg sledeče: „Zvesto udano mesto Škofja Loka se raduje o priliki veselega dogodka.“ — Drugi dan popoldne že prejme zato od „Obersthofmeistra“ grofa Bombellesa sledečo zahvalo: Njih c. kr. visokost prestolonaslednik s svojo presv. soprogo vred se zahvaljuje mestu Škofja Loka za poslano lojalno čestitko.

— Prevzvišeni knezoškof goriški dr. Alojzi Zorn prisegli so 4. dan t. m. slovesno Njih Veličanstvu pri c. k. namestniku v Trstu.

— Duhovske spremembe v lavantinski škofiji. V Rečico je prišel kot drugi duhovni pomočnik gosp. Jožef Majeen, ker ondašnji župnik gosp. Gostenčnik še vedno boleha.

— Okoli Sevnice in Brežic razsaja huda griža. Mnogo otrok je že pobrala. — Nad 100 je zatoženih zaradi neredov v vinogradih, ko je komisija trtne uši iskala. Ako pojde vse v redu, mogoče, da pridejo že meseca oktobra pred porotnike.

— V Pletrovčah poleg Celja je umrl 4. septembra gosp. Štefan Vodušek, kjer je prebival že več let na počitku. Ranjci je brat pokojnega celjskega opata; župnikoval je slednjič pri sv. Petru v Savinjski dolini. R. I. P.!

— Iz Celja se nam naznanja, da so pretečeno sredo k zahvalni sveti maši prišli vsi cesarski uradniki prvokrat v svoji službeni obleki. Do zdaj so prihajali v navadni domači obleki. Pred 14 dnevi je to reč obravnaval nek celjski dopisnik v „Südsteirische Post“, ter kazal na primernost službene obleke pri takih svečanostih; in to je pomagalo. Po nekterih poslopjih, javnih in zasebnih, so bile razobešene cesarske, štajarske in belgijske zastave; prusačkih ta dan ni bilo videti.

— Iz Celja. Zopet samoumor, od letošnje spomladi danes že peti! To je grozno.

Prvič se je nek vojak iz Koroške vstrelil, za njim so se pa obesili: brivec Gr., prodajalka duhana D., kmet D. iz Griž pod kozolec zunaj celjskega mesta; a 4. sept. so našli v Marovšek-ovi kleti obešenega delavca iz Straničkega rudokopa, očeta dveh otrok.

— Iz Brixlegga. (Tirolsko.) Ljudje čedalje bolj prihajajo k pasijonskim igram. Predstavi boste 9. in 16. septembra, potem še dobrodelna predstava 23. t. m. na korist pogorelece v vasi Igls pri Innsbuku.

— Iz Napolja, 5. sept. Preteklo noč se je zemlja dvakrat potresla v vaseh Torio, Serrara, Fontana in Barane, škode ni bilo, a strahu veliko. Osrednji podporni odsek je dobil za nesrečene na otoku Isehiji 2 miliona frankov.

— Žalostno spoznanje. Pred svetim Jernejem en dan bila je božja pot k grško-katoliškemu samostanu „Bazilika“ blizu Munkača na Ogerskem. Mnogo ljudstva, večinoma iz dežele, prihitelo je tje in tudi beračev ni manjkalo. Vsakemu romarju najbolj se je v srce smilil mlad deček brez nog, ki je tudi božjih darov prosil in zraven cerkvene pesmi pel. Vsak, kdor je memo šel, vrgel mu je božji dar v klobuk. Sedaj pride kmetica, ki mu tudi krajcar v klobuk vrže in memo hoče, kar deček vpraša: „Oh mati, ali mi tudi vi krajcar daste?“ Žena posluhne, po dečku pogleda, ga spozna in se nezavedna na zemljo zvrne. Spoznala je lastnega otroka, ki ga ji je sedem let starega potepuh vkradel in mu noge spridil, da ga je za beračijo porabil — sam pa zapijal, kar mu je deček naprosil. Žandarji so potepuha odmah od tamkaj še sabo vzeli, žena pa svojega objokovanega otroka.

— Strup v telesih mrtvih živali. Znano je, da se v truplih gnjijočih živali najhujši strup pripravlja in marsikdo je po piku muhe naglo umrl. Zatoraj pozor na take reči! Dostikrat po kmetih mačke, psi, žabe, miši, krtovi in kače obleže in gujijejo, kjer so se ravno pobili in nikomur ne pride misel, da bi take stvari zakopal. Ob vročini mrtvo telo začne mnogo hitreje razpadati kakor sicer, muhe in drugi mrčesi se po njem pasejo, in od tamkaj po ljudeh in po živali letajo. Znan nam je slučaj, da je na Českem v Nemeicah pet ur od Budejovic gosp. župnik umrl, ker ga je muha na licu vjedla. Pri raztelesovanji se je pokazalo, da je gospod umrl za mrtvičnim strupom. Bog vé, kje zunaj je muha erknjeno miš obirala, potem odletela in ravno na župnikovem licu zopet obsedela, ko ji je bil rilček še moker in — zadosti je bilo. — Kolikrat se živini ob poletnem času hudi mehurji napravijo in nihče ne vé od kod. Muhe so jih provzročile, ker so na živini mrtvični strup vcepile. Naj bi toraj vsak na to delal, da se take vže same po sebi ostudne reči, ki vrh tega tudi še smrad razširjajo, zakopajo saj s prstjo in najmanj pedenj na debelo. Vsaka malomarnost bi se lahko s smrtjo maščevala.

— † Louise Lateau, ki je imela rane na rokah, na nogah in na desni strani, je umrla. Dekle je bilo rojeno 30. januarja 1850 v Bois d'Haine pri Manage (škofije Tournai); starši so bili v resnici pobožni. Nje mladostna leta so bila nepretrgana vrsta bolezní in trpljenja vsake sorte, a vendar je rada bolnikom stregla, kedar je mogla, posebno je bila delavna leta 1866 ob časi hude kolere. Prihodnje leto je sama močno zbolela, a bolezen prenašala z veliko potrpežljivostjo. Začetka aprila 1868 je popolnoma ozdravila; a 24. se je raznesla vest, da je Louise dobila rane Gospodove na rokah, nogah in ob strani. Odsihmal so ji vsak petek rane krvavele, kar je bilo silno boleče. Za 17. julija so prihajala zamaknjenja, navadno ob petkih od dveh do polj štirih. Vživala je sicer malo in slabe jedi, a za 30. marca 1871 ni sprejela druge hrane, nego svetega Obhajila. Zadnja leta je pešala od dne do dne. Duhovna oblast je gledala to stvar nezaupljivo. Louiso so prav mučno nadzorovali, zdravniki so večkrat stvar preiskovali, a goljufije niso dokazali. Tudi za krvave rane niso mogli najti naravnega razlaganja. Cerkev še o tem ni spregovorila. — Umrla pa je L. Lateau v soboto zjutraj 25. avgusta v dan Ludovika kralja Fran-

coskega. V petek pred njeno smrtjo krvavih ran ni bilo. Louise je bila stara 36 let in 7 mesecev.

— Iz Novega Jorka. Strašen vihar je razsajal 4. t. m. na bregovih Nove Anglije, poškodovanih je veliko bark in potonilo mnogo ljudi. Pogrešajo 30 bark.

— Ubožen urarski pomočnik Giegler je leta 1873 zapustil svoje rojstno mesto Schweinfurt, ter se podal v London. Iz Londona v Afriko, kjer je kmalo dobil službo pri brzojavu v Kahiru. Pozneje je od brzojava k upravi prestopil in danes je paša in namestni gubernator v Sudanu. Pretekle dni poročil se je v svojem rojstnem kraju, kjer biva na počitnicah, z gospodično, kateri je še pred odhodom zakon o svojem času obetal. Res dolgo in zvesto sta drug drugega čakala.

— Delavec prinese žemljico, ter jo položi pred državnega pravdnika. „Kaj ste mi pa to prinesli?“ vpraša pravdnik. „Gospod, pravi delavec, ta mična mala stvarica se mi zdi nevarna za javni mir, kajti popolnoma je sposobna, nezadovoljnost in nevoljo drugih razdražiti.“

— Angleži izumili so nov top, kateri 450 funtov smodnika potrebuje. Krogla tehta 1700 funtov. Sprožili so ga z elektriko in krogla je prebila dve železni plošči tri čevlje debeli, in se je še šest čevljev globoko v zemljo zarila.

Telegrami „Slovenca“.

Zagreb, 7. sept. Danes opoldne so bili dvojezični grbi na dveh finančnih poslopih v navzočnosti oddelka vojaških lovcev z godbo zopet nabiti in potem straža postavljena. Ljudstvo je mirno.

Dunaj, 7. sept. Ker je policija prepovedala ljudski zbor, prišlo je ponoči do demonstracij delavcev. Vkljub prepovedi prišlo je na prostor zborovanja čez sto delavcev. Potem so pričele se demonstracije, po stražnikih metali so kamenje, pa razsajaleci so bili po policajih in vojakih naglo razkropljeni. Deset razsajalcev je policija vgrabila.

Dunaj, 7. sept. Nameravan izlet delavcev jutri in pojuteršnjem na Bisamberg je vradno prepovedan.

Dunaj, 7. sept. „Wienerzeitung“ naznanja, da bo sklican deželni zbor gališki 15., gornjeavstrijski 17., moravski 25. t. m., tržaški pa 8. oktobra.

London, 7. sept. Casnik „Standard“ naznanja iz Hongkonga, da so Francozi bili zopet potolčeni. Iz Hanoi se poroča, da je nekaj francoskih ladij s topovi jadralo po reki proti Sontay, tam streljali so v trdujave, pa so morali po več ur trajajočem, brezvspešnem streljanju odjadrati z 12 mrtvimi.

Listnica vredništva.

Dom. M. rogo, me quamprimum de ista re maximi momenti certiorum facere velle; summa opere carum, si oretenus. — Valeas!

Eksekutivne dražbe.

10. sept. 1. e. džb. pos. Anton in Apolonia Lovšin iz Sladenka. Ribnica.

11. sept. 1. e. džb. pos. Janez Darovič iz Zgornje Straže, 4975 gl. Rudolfovo. — 1. e. džb. + Vine. Kovačič iz Tolstega Vrha. Rudolfovo. — 3. e. džb. pos. Viktorja Grebeve iz Cirknice, 540 gl. Logatec. — 3. e. džb. pos. Janez Vovk iz Vipave, 270 gl. i. dr. Vipava. 1. e. džb. hišnega orodja Janez Rottmayer iz Ljubljane. 2. e. džb. pos. Vin. Kovačič, 1020 gl. Rudolfovo.

Izdajatelj in odgovorni vrednik **Jožef Jerič.**

Tri ali štiri dijake

na hrano in stanovanje sprejme pošena krščanska hiša. Povprašati je v ključarskih ulicah št. 3. v III. nadstropji.

Dunajska borza.

6. septembra.

Papirna renta po 100 gl.	77	gl.	95	kr.
Sreberna	78	20		
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	25		
Papirna renta, davka prosta	92	80		
Ogerska zlata renta 6%	118	80		
„ 4%	86	30		
„ papirna renta 5%	84	95		
Kreditne akeije	160	gl.	288	40
Akeije anglo-avstr. banke	120	gl.	105	50
„ avstr.-ogerske banke			834	—
„ Länderbanke			100	75
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu			644	—
„ državne železnice			319	—
„ Tramway-društva velj.	170	gl.	229	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice			107	30
„ Ferdinandove sev.			105	—
4% državne srečke iz l. 1854	250	gl.	120	25
4% „ 1860	500	gl.	132	50
Državne srečke iz l. 1864	100	gl.	168	25
„ 1864	50	gl.	167	75
Kreditne srečke	100	gl.	168	50
Ljubljanske srečke	20	gl.	23	—
Rudolfove srečke	10	gl.	20	—
5% štajerske zemljiše. odvez. obligac.			104	25
London			120	—
Srebro			—	—
Ces. cekini			5	67
Francoski napoleond.			9	51
Nemške marke			58	45

Franc Krištof

leskeči lak za parket.

Ta najboljša vseh do sedaj znanih sestav **nič ne diši** in se takoj **trdo posuši**, ko se je namazala. Lesk je vstrajen, mokrota se ga ne prime in je brezpogojno dišnejši in dalje traja, kakor vsako drugo likanje. — Najbolj se čista **rumeno-rujavi** leskeči lak, (kakor vsaka oljnata barva kriječ) in pa čisti leskeči lak brez barvila.

Franc Krištof

v Berlinu in Pragi,

(1) izumnik in edini fabrikant pravega leskečega laka za parket.

Zaloga v Ljubljani pri **Adolfu Hauptmannu.**

Duhoven v pokoji

dobi primerno službo v Čateži pri Zaplazu. Več o tem pové cerkveno predstojništvo v Čatežu, pošta Trebnje (Treffen). (4)

Preselitev bukvoveznice.

Vdano podpisani se visokočastiti duhovščini in slavnemu p. i. občinstvu zahvalujem za skazano mi zaupanje, ter se priporočam v daljno naročevanje. Ob enem dovoljujem si tudi naznanjati, da sem se s Kongresnega trga št. 14 preselil

na stari trg št. 24

v hišo g. E. Hohna,

ter svojo bukvoveznico združil z njegovo, nad 100 let staro.

Prejemam v izdelovanje najfinejša, kakor tudi navadna dela, po najnižjih cenah. Sprejemam vsakršna dela, kakor Missale, Brevirje, molitvene knjige tudi v zalogo ali komisijon. Dalje imam tudi veliko zalogo pisalnega orodja: papirja, črnila, peres, svinčnikov itd. po zelo nizkih cenah. Zunanja naročila izvrševal bodem natanjko in kakor hitro mogoče.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Dežman,

bukvovez.

(3)

Najboljši

papir za cigarette

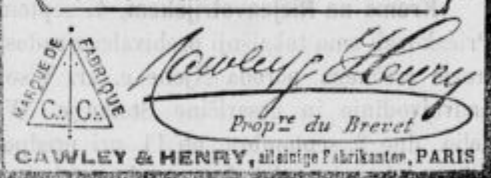
je

LE HOUBLON

(Francoski izdelek.)

Pred ponarejenjem se svari.

Jedino prav je ta papir, ako je na vsakem papirji vtisnjeno ime **LE HOUBLON** in ima vsak karton spodaj stoječo varstveno marko.

Naznanilo in priporočilo.

Visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu sploh s tem naznanujem, da sem po smrti in oporoki svoje nepozabljive **stare matere, gospé Frančiške Šupečere**, prevzel njeno

dobro znano, čez 50 let obstoječo svečarijo,

ktero bodem vodil pod dosedanja firmo:

Fr. Šupevec.

Zahvaljeva se za vse ranjki v obilni meri skazano zaupanje, se ob enem vljudo priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu, naj me blagovolijo počastiti z mnogimi naročili, ter obetam in zagotavljam, da v **poslovanji in nizki ceni ne bode nobenega spremena.**

Pri dosedanji firmi ostanejo dosedanja zvedeni in vestni delavci, dosedanja točna postrežba, in dosedanje zanesljivo pošteno in nepokvarjeno blago, kakoršnega tirjajo cerkvene postave.

V Ljubljani, 10. avgusta 1883.

(6)

Z najodličnejšim spoštovanjem

Josip Bernard, mlajši.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.